

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Tiel
T.a.v.
Postbus 6325
4000HH Tiel

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
7834789

Onze referentie
1412379

Datum 01 augustus 2023
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Naam stadspomp
Adres
Postcode/plaats
Gemeente/provincie Tiel; Gelderland;
Monumentnummer 35564

Geacht college,

Op 26 juni 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden. Eerder heb ik op 22 juni 2022 een preadvies uitgebracht.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen. In onderstaande motivering licht ik dit nader toe. Vervolgens benoem ik de benodigde aanpassingen in het plan en het proces die tot een positief advies kunnen leiden.

Mocht u onverhoopt afwijken van mijn advies dan vraag ik u om de volgende twee voorwaarden in ieder geval in het advies op te nemen.

- Nadere informatie over het reinigen van het natuursteen in werkomschrijving opnemen;
- Ten aanzien van restauratie en vervanging van natuurstenen onderdelen (bekroning) gemeente en de specialist natuursteen van de RCE betrekken bij keuzes in het werk;

Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag

Het plan

Het plan is om in het kader van de vernieuwing van de openbare ruimte in het stadscentrum van Tiel de stadspomp te verplaatsen, te restaureren en weer werkbaar te maken.

Motivering

Hartelijk dank voor uw adviesverzoek. Allereerst ben ik zeer te spreken over uw initiatief om de stadspomp te restaureren, werkbaar te maken en een nieuwe, meer prominente plek in de stad te geven. Jammer vind ik wel dat niet meer historisch onderzoek (archieff- en archeologisch onderzoek) is gedaan naar de juiste plek. Ik had dit ter onderbouwing wel in mijn preadvies gevraagd en ook tijdens de rondwandeling met de opsteller van het stedenbouwkundige plan en in het bijzijn van uw erfgoedambtenaar wel duidelijk aangegeven. De juiste plek is van belang omdat dit iets vertelt over de geschiedenis van de Tielse watervoorziening. Pompen werden geplaatst op plekken waar oudere waterputten lagen.

Voor een goede beoordeling van het plan is dus van belang dat het voorstel voor de nieuwe inrichting van de markt, en daarmee de verplaatsing van de pomp, vanuit cultuurhistorie onderbouwd wordt. Waar zat de pomp vroeger, wordt weer voor deze plek gekozen of wordt hier in het inrichtingsontwerp van afgeweken en waarom dan? Dit wordt niet duidelijk, zodat voor mij ook niet duidelijk wordt hoe voor dit aspect met cultuurhistorie rekening is gehouden.

Daarnaast is ook de oriëntatie van de pomp nog niet goed gekozen. Op de ontwerptekening lijken de zijden met de leeuwenkoppen en spuwers van de markt af gedraaid te zijn richting de bebouwing. De zwendel is nu richting de Weerstraat. Een en ander lijkt ingegeven omdat hier een kronkelende watergang moet ontstaan. Hier is teveel een ontwerp leidend. Op historische afbeeldingen zijn juist de zijden met leeuwenkoppen en spuwers vanuit de Waterstraat en de Voorstad en de Weerstraat goed te zien.

Een en ander is makkelijk in het archief of oude kaarten terug te vinden. Daarnaast kan archeologisch onderzoek helpen de oude plek terug te vinden en inspiratie leveren, zodat er een beter cultuurhistorisch onderbouwd plan voor verplaatsing ligt. Ik adviseer voor de juiste onderbouwing dit archief- en bodemonderzoek alsnog uit te voeren.

Ten aanzien van het verwijderen en restaureren wordt mijn preadvies goeddeels opgevolgd. Dat is mooi. Ik zie echter nog niets terug van het reinigen van het natuursteen in de werkschrijving. Ik neem aan dat dit wel gebeurt. Over het wel of niet vervangen van natuurstenen onderdelen (met name bekroning) en de restauratie moeten nog keuzes gemaakt worden. Ik adviseer om de gemeente en de specialist natuursteen van de RCE te betrekken bij deze keuzes in het werk.

Het werkbaar maken van de stadspomp door middel van een zwendel is akkoord. Ik zie in de ontwerptekening zowel de mogelijkheid van het gebruik van één of van beide spuwers. Twee werkbare spuwers is wat mij betreft geen probleem. Je zal dan wel twee zwendels nodig hebben.

Een betonnen fundering, zoals voorgesteld, is acceptabel.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Onze referentie

1412379

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,